

brugel●●

**Interpretatiegids voor
vergunningen van de
Energiegemeenschap**

Inhoudsopgave

1. Juridische grondslag	3
2. Inleiding	4
3. Toekennen van vergunningen	5
3.1 Leden van de energiegemeenschap	5
3.2 Effectieve controle	7
3.3 Statuten van de energiegemeenschap	9
3.4 Activiteiten en diensten	11
4. Verlenging en intrekking van vergunningen	13
4.1 Met betrekking tot de verlenging	13
4.2 Wat betreft de intrekking	13
5. Een nieuwe activiteit starten	14
6. Administratieve procedures	15
6.1 Procedure voor het toekennen van vergunningen	15
6.2 Kennisgeving van een nieuwe activiteit	15
6.3 Procedure voor het intrekken van vergunningen	15
6.4 Procedure voor het hernieuwen van vergunningen	16
6.5 Controleprocedure door BRUGEL	16
7. Transversale kwesties	17
7.1 Juridische vorm voor het oprichten van een energiegemeenschap	17
7.2 Integratie van een energiegemeenschap in een bestaande structuur	18
7.3 Gevolgen voor het energieleveringscontract	19
7.4 Impact op de hoedanigheid als distributienetgebruiker	19
7.5 Interacties tussen de energiegemeenschap en BRUGEL	19
8. Algemeen voorbehoud	20
9. Inwerkingtreding	20

Lijst van de figuren

Figuur 1: Leden	5
Figuur 2: Bedrijfscategorieën	6
Figuur 3: Effectieve controle	8
Figuur 4: Activiteiten	11
Figuur 5: Diensten	11
Figuur 6: Eigendom van de installaties en herkomst van de elektriciteit	12

1. Juridische grondslag

De ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waarvan artikel 28 *sexiesdecies* als volgt luidt:

“§ 1. De energiegemeenschap is onderworpen aan de toekenning van een vergunning door Brugel, mits de door of krachtens deze ordonnantie vastgelegde voorwaarden worden nageleefd. Deze vergunning is geldig voor een periode van tien jaar, met mogelijkheid tot verlenging, te rekenen vanaf de datum van afgifte.

*§ 2. De eerste aanvraag of de aanvraag tot verlenging van de vergunning wordt aan Brugel gericht met behulp van het door Brugel ter beschikking gestelde modelformulier. Dit formulier is in duidelijke en begrijpelijke taal opgesteld. De aanvraag gaat ten minste vergezeld van de statuten of andere gelijkwaardige oprichtingsdocumenten van de energiegemeenschap zoals bedoeld in artikel 28*tredecies*.*

§ 3. Brugel stelt de energiegemeenschap uiterlijk binnen zestig dagen na ontvangst van de vergunnings- of verlengingsaanvraag of na ontvangst van de gevraagde aanvullende informatie in kennis van haar met redenen omklede beslissing. Brugel brengt de minister, Leefmilieu Brussel en de netbeheerder in kwestie eveneens op de hoogte van haar beslissing.

§ 4. Brugel publiceert op haar website een lijst van de energiegemeenschappen wier vergunning werd goedgekeurd of vernieuwd, samen met een algemene beschrijving van hun activiteiten.

§ 5. Brugel ziet toe op de naleving door de energiegemeenschappen van de verplichtingen en criteria die hen door of krachtens deze ordonnantie worden opgelegd.

§ 6. De vergunning van een energiegemeenschap die niet meer voldoet aan de door of krachtens deze ordonnantie vastgestelde verplichtingen of die niet meer voldoet aan de door of krachtens deze ordonnantie vastgelegde criteria, wordt door Brugel ingetrokken.

§ 7. De regering kan, na advies van Brugel, de modaliteiten van de procedure voor het toekennen en verlengen van de vergunning aanvullen en de modaliteiten van de procedure voor het intrekken van de vergunning bepalen.”

Deze interpretatiegids wordt opgesteld op initiatief van BRUGEL.

2. Inleiding

In 2018 en 2019 zijn op Europees niveau twee richtlijnen aangenomen ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en de organisatie van de interne elektriciteitsmarkt:

[richtlijn \(EU\) 2018/2001 van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen;](#)

[richtlijn \(EU\) 2019/944 van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit.](#)

Deze hebben als doel het aanpassen van het wettelijk kader voor het energiebeleid om tegemoet te komen aan de uitdagingen van de energietransitie en het verwezenlijken van de klimaatverbintenissen van de Overeenkomst van Parijs.

De nieuwe Europese verplichtingen inzake elektriciteit en gas die voortvloeien uit de twee voornoemde richtlijnen werden omgezet door de ordonnantie van 17 maart 2022 in de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, hierna "ordonnantie" of "Elektriciteitsordonnantie" en de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Elektriciteitsordonnantie erkent inmiddels het bestaan van een nieuwe speler op de elektriciteitsmarkt: de **energiegemeenschap**.

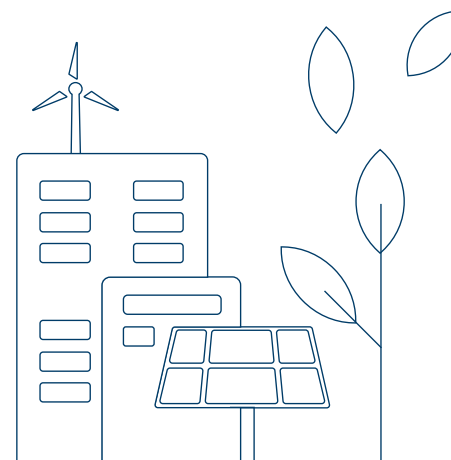
Na de omzetting van de richtlijn in de Elektriciteitsordonnantie kan een energiegemeenschap in Brussel drie vormen aannemen: burgerlijk, hernieuwbaar of lokaal. Elke vorm onderscheidt zich door de activiteiten die de gemeenschap kan uitoefenen, de categorieën van personen die eraan kunnen deelnemen en de categorieën van leden die de controle kunnen uitoefenen.

In alle gevallen onderscheiden deze gemeenschappen zich van andere actoren doordat zij als hoofddoel hebben om milieu-, sociale en economische voordelen te bieden aan hun leden en aan het gewest. Een energiegemeenschap kan dus niet enkel en alleen maar winst nastreven.

De energiegemeenschap is onderworpen aan het toekennen van een vergunning die door BRUGEL wordt afgeleverd mits wordt voldaan aan de in de ordonnantie bepaalde voorwaarden. Deze vergunning is geldig voor een periode van tien jaar, met mogelijkheid tot verlenging, te rekenen vanaf de datum van afgifte.

De door de energiegemeenschappen ontwikkelde activiteiten moeten worden uitgevoerd overeenkomstig bepaalde voorwaarden, die zullen worden vastgelegd in de overeenkomst die de activiteit tussen de gemeenschap en de deelnemers aan de activiteit zal regelen. Bij de initiële toekenning van de vergunning en bij de start van een nieuwe activiteit stellen de energiegemeenschappen BRUGEL in kennis van hun ontwerpovereenkomst, zodat de voorwaarden van de ordonnantie worden nageleefd, in het bijzonder wat betreft de informatie voor de deelnemers en hun rechten.

Deze interpretatiegids is bedoeld om de projectleiders de nodige duidelijkheid te bieden inzake de modaliteiten van de procedure voor het toekennen, het hernieuwen en het intrekken van de vergunning uitgereikt door BRUGEL in het kader van de energiegemeenschappen. Het ontwerp van deze interpretatiegids is ook het voorwerp geweest van een beperkt overleg waarbij Leefmilieu Brussel, de facilitator "*Energiedelen en Energiegemeenschappen*" en de distributienetbeheerder betrokken waren. Bij het voltooiën van deze interpretatiegids heeft BRUGEL getracht zoveel mogelijk rekening te houden met alle gemaakte opmerkingen. Zoals vermeld in punt 8 van dit advies, kan deze interpretatiegids worden aangevuld of gewijzigd naar aanleiding van een evolutie van het kader of op basis van feedback van BRUGEL.

3. Toekennen van vergunningen

We onderscheiden drie soorten energiegemeenschappen: de energiegemeenschap van burgers (hierna "EGB"), de hernieuwbare energiegemeenschap (hierna "HEG") en de lokale energiegemeenschap (hierna "LEG").

Voor het oprichten van een energiegemeenschap is een vergunning van BRUGEL vereist. Deze vergunning is geldig voor een periode van tien jaar, met mogelijkheid tot verlenging, te rekenen vanaf de datum van afgifte.

Om deze vergunning toe te kennen, moet BRUGEL nagaan of de criteria van de ordonnantie worden nageleefd. Het doel van deze richtlijnen is preciezere informatie te verstrekken over de manier waarop BRUGEL deze verschillende criteria toepast en/of interpreteert. Bovendien bevat deze interpretatiegids ook alle nodige informatie over de procedure voor het indienen van de vergunningsaanvraag, de hernieuwing ervan, alsook de door BRUGEL uitgevoerde controle en de hypothesen voor de intrekking van de vergunning.

Energiegemeenschappen onderscheiden zich door de hoedanigheid van hun leden, door welke leden daadwerkelijk controle kunnen uitoefenen, door hun activiteiten, door hun deelneming aan diensten, door de herkomst van de elektriciteit en door de eigendom van de productie-installaties. Ongeacht het gekozen type energiegemeenschap zijn er echter een aantal gemeenschappelijke bepalingen die de verschillende typen energiegemeenschappen moeten naleven. In deze interpretatiegids wordt de volgende criteria beschreven:

- de leden die kunnen deel uitmaken van een energiegemeenschap;
- het bestuur van de energiegemeenschap;
- de activiteiten waaraan de energiegemeenschap kan deelnemen;
- de statuten van de energiegemeenschap, die moeten voldoen aan de bepalingen van de ordonnantie.

1 Zie 3.1.2. Deelname van de overheidsinstanties
2 Zie 3.1.2. Deelname van de overheidsinstanties

3.1 Leden van de energiegemeenschap

De ordonnantie regelt wie lid kan zijn van een energiegemeenschap. Natuurlijke personen kunnen altijd deelnemen aan een gemeenschap, ongeacht het soort gemeenschap dat wordt beoogd. Er zijn echter enkele beperkingen betreffende de deelname van bedrijven en overheden aan energiegemeenschappen:

- EGB: natuurlijke personen, rechtspersonen van elke omvang en overheidsinstanties, in ruime zin, kunnen deelnemen;
- HEG: natuurlijke personen, lokale overheden¹ en kleine en middelgrote ondernemingen kunnen deelnemen, mits hun deelname aan een of meer energiegemeenschappen niet hun voornaamste commerciële of beroepsactiviteit vormt;
- LEG: natuurlijke personen, overheidsinstanties² en kleine of middelgrote ondernemingen kunnen deelnemen, mits hun deelname aan een energiegemeenschap niet hun voornaamste commerciële of beroepsactiviteit vormt.

Om dit grafisch te illustreren:

	ENERGIEGEMEENSCHAP		
	VAN BURGERS	HERNIEUWBARE	LOKALE
Natuurlijke persoon	✓	✓	✓
Kleine onderneming	✓	✓	✓
Middelgrote onderneming	✓	✓	✓
Lokale overheid	✓	✓	
Overheidsinstantie	✓		✓
Andere rechtspersoon	✓		

Figuur 1: Leden

Sommige begrippen moeten worden verduidelijkt, met name het begrip kleine en middelgrote ondernemingen en de verschillende soorten overheidsinstanties.

3.1.1 Kleine en middelgrote ondernemingen en het criterium van de voornaamste handels- of beroepsactiviteit

De ordonnantie definieert het begrip "kleine en middelgrote onderneming" als volgt:

 kleine onderneming: een onderneming waar minder dan 50 personen werkzaam zijn en waarvan de jaarmzet of het jaarlijkse balanstotaal niet meer bedraagt dan 10 miljoen euro³;

 middelgrote onderneming: een onderneming waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaarmzet niet meer bedraagt dan 50 miljoen euro of waarvan het jaarlijkse balanstotaal niet meer bedraagt dan 43 miljoen euro⁴;

Deze definities zijn identiek aan die van de Europese Commissie⁵ en aan de drempels die de FOD Financiën op die basis⁶ heeft bepaald:

Categorie van ondernemingen	Aantal werknemers	Omzet	OF	Balanstotaal
Middelgrote onderneming	< 250 werknemers	≤ 50 miljoen euro	OF	≤ 43 miljoen euro
Kleine onderneming	< 50 werknemers	≤ 10 miljoen euro	OF	≤ 10 miljoen euro

Figuur 2 : Bedrijfscategorieën

BRUGEL zal er ook op toezien dat de "kleine en middelgrote ondernemingen" werkelijk in deze categorie worden opgenomen. De regulator zal met name nagaan of deze ondernemingen onafhankelijk zijn van een grotere onderneming (bijvoorbeeld wanneer een grote onderneming de meerderheid van het kapitaal en/of de stemmen in de betrokken kleine onderneming heeft). Deze controle zal plaatsvinden via een verklaring op erewoord. Niettemin biedt BRUGEL zichzelf de mogelijkheid om op willekeurige manier controles achteraf of vooraf uit te voeren. Het niet-naleven van deze voorwaarde kan leiden tot de intrekking van de vergunning van de energiegemeenschap indien deze niet voldoet aan het verzoek van BRUGEL.

Bovendien mogen de leden geen ondernemingen zijn waarvoor "deelname aan een of meer energiegemeenschappen de voornaamste commerciële of beroepsactiviteit vormt". Om deze controle uit te voeren, controleert BRUGEL met name de volgende elementen:

- de statuten van de vennootschap;
- de sector waarin de onderneming actief is: BRUGEL zal bijzondere aandacht besteden aan ondernemingen die actief zijn in de energiesector, waarbij deze sector wordt gedefinieerd krachtens de NACE-codes waarin de onderneming actief is (krachtens code 35.1 en codes 35.11 tot 35.14);
- indien het bedrijf reeds lid is van een energiegemeenschap.

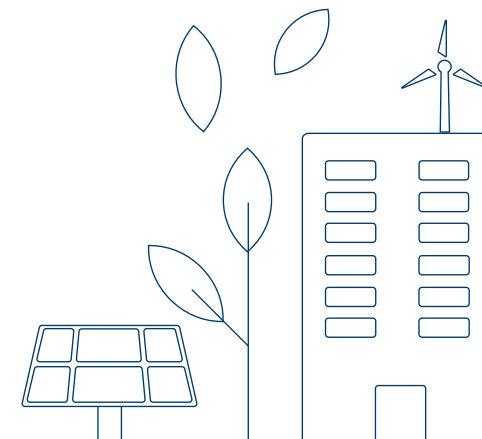
De bedoeling van BRUGEL is na te gaan of de deelname aan een energiegemeenschap door ondernemingen die actief zijn in de energiesector alleen plaatsvindt in het kader van de eigen behoeften van de onderneming, en niet met het oog op de uitoefening van een commerciële of professionele activiteit.

3 Art. 2, 62°, van de Elektriciteitsordonnantie.

4 Art. 2, 63°, van de Elektriciteitsordonnantie.

5 Aanbeveling 2003/361/EC

6 <https://economie.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/kmos-en-zelfstandigen-cijfers/definities-en-bronnen>

3.1.2 Deelname van de overheidsinstanties

Overheidsinstanties kunnen deelnemen aan energiegemeenschappen, maar de ordonnantie voorziet voor hen in andere voorwaarden.

BRUGEL interpreteert ze overeenkomstig het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing, dat de volgende definities bevat:

Overheidsinstantie:

een rechtspersoon die, in welke hoedanigheid dan ook, een gebouw geheel of gedeeltelijk op het grondgebied van het gewest in gebruik heeft of er activiteiten uitoefent en die onder een van de volgende categorieën valt:

federale, gewestelijke en gemeenschapsautoriteiten, lokale overheden en organisaties van openbaar belang;

elke niet onder a) bedoelde rechtspersoon die is opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn, - waarvan de activiteiten in hoofdzaak door de onder a) en b) bedoelde overheidsinstanties worden gefinancierd of waarvan het beheer aan toezicht door deze instanties is onderworpen, en - waarvan het bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichhoudend orgaan is samengesteld uit leden die voor meer dan de helft door de onder a) en b) bedoelde overheidsinstanties zijn aangewezen;

verenigingen gevormd door een of meer van de onder a) en b) bedoelde overheidsinstanties;

Europese en internationale instellingen.

Lokale overheden: gemeenten, autonome gemeentebesturen, OCMW's en verenigingen van OCMW's, intercommunales waarvan de bevoegdheid het rechtsgebied van het gewest niet overschrijdt;

Gewestelijke overheden: het gewest en instellingen van openbaar belang en overheidsbedrijven die door het gewest zijn opgericht of worden gecontroleerd, of waarmee het gewest een beheersovereenkomst heeft gesloten.

Het begrip “plaatselijke overheid” zoals bedoeld in de Elektriciteitsordonnantie moet daarom op dezelfde wijze worden opgevat als het begrip “plaatselijke overheidsinstanties”.

3.2 Effectieve controle

3.2.1 Hoe wordt de effectieve controle beoordeeld?

De Elektriciteitsordonnantie bepaalt per type gemeenschap de hoedanigheid van de leden die eraan kunnen deelnemen en duidt de leden aan die de effectieve controle kunnen uitoefenen (controle in de zin van artikel 1:14 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen). Volgens deze bepaling is controle de macht om rechtens of feitelijk een beslissende invloed uit te oefenen op de benoeming van de meerderheid van de bestuurders of managers van een vennootschap, of op de richting van haar beleid. Het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (hierna “WVV” genoemd) veronderstelt in de volgende gevallen de controle van rechtswege:

- wanneer deze voortvloeit uit het bezit van een meerderheid van de stemrechten verbonden aan alle aandelen, deelbewijzen of andere effecten;
- wanneer een vennoot het recht heeft de meerderheid van de bestuurders of managers te benoemen of te ontslaan;
- wanneer een vennoot controlebevoegdheid heeft krachtens de statuten van de vennootschap of krachtens met de vennootschap gesloten overeenkomsten;
- wanneer een vennoot, ten gevolge van met andere vennoten van de betrokken vennootschap gesloten overeenkomsten, beschikt over de meerderheid van de stemrechten verbonden aan alle aandelen, rechten van deelneming of andere effecten van de vennootschap;
- in geval van gezamenlijke controle.

Controle kan ook de facto zijn en voortvloeien uit andere elementen.

In de praktijk zal BRUGEL bij de vergunningsaanvraag nagaan wie de effectieve controle over de gemeenschap heeft. BRUGEL zal onder meer analyseren wie **stemrecht** heeft, de specifieke bepalingen inzake de **benoeming van bestuurders of managers**, en of er bepalingen zijn die uitdrukkelijk bepalen wie de **controle heeft over de vennootschap**, enz.

Deze beoordeling gebeurt geval per geval (wat de analysetijd kan verlengen), maar de verwerking van deze gegevens kan worden versneld als de modelstatuten voor een energiegemeenschap worden gebruikt, die de projectleiders ter beschikking worden gesteld door de Facilitator “Energiedelen en Energiegemeenschappen” van Leefmilieu Brussel.

3.2.2 Wie kan effectieve controle uitoefenen, afhankelijk van het type gemeenschap?

De ordonnantie definieert verschillende categorieën van leden die het recht hebben de feitelijke zeggenschap over de gemeenschap uit te oefenen:

- in het geval van een energiegemeenschap van burgers kan effectieve controle alleen worden uitgeoefend door haar leden, zijnde **natuurlijke personen, lokale overheden en kleine bedrijven**. Indien de effectieve controle wordt uitgeoefend door een kleine onderneming, kan de energiesector niet haar voornaamste werkterrein zijn en kan ze geen commerciële activiteiten uitoefenen op grote schaal. Grote bedrijven kunnen deelnemen aan het beslissingsproces, maar kunnen geen beslissende stem hebben, of een bevoegdheid die hen daadwerkelijke controle over de gemeenschap zou geven (bijvoorbeeld vanwege de investeringen die zij in de gemeenschap hebben gedaan);
- in het geval van een hernieuwbare of lokale energiegemeenschap kan de effectieve controle alleen worden uitgeoefend door de leden die zich bevinden **in de buurt van de projecten** die door de energiegemeenschap worden ontwikkeld, en indien het om een onderneming gaat, mag haar deelname aan één of meer energiegemeenschappen niet haar voornaamste commerciële of professionele activiteit vormen.

	ENERGIEGEMEENSCHAP		
	VAN BURGERS	HERNIEUWBARE	LOKALE
Natuurlijke persoon	✓	✓	✓
Kleine onderneming	✓	✓	✓
Middelgrote onderneming		✓	✓
Lokale overheid	✓	✓	
Overheidsinstantie			✓
Andere rechtspersoon			

Figuur 3: Effectieve controle

3.2.3 Begrip nabijheid

Het begrip “nabijheid” werd genoemd betreffende de effectieve controle in HEG en LEG, waarbij alleen leden die zich in de nabijheid van de projecten van de energiegemeenschap bevinden deze controle kunnen uitoefenen. Noch in de Europese richtlijnen noch in de Elektriciteitsordonnantie wordt het begrip nabijheid gedefinieerd. Anderzijds bepaalt artikel 28tredecies, §1, 1° van de Elektriciteitsordonnantie dat het aan de leden van de LEG/HEG is om de nabijheidscriteria in de statuten vast te leggen. BRUGEL dringt er dus op aan dat de projectleiders dit begrip zelf moeten definiëren en uitleggen waarom zij menen dat aan het nabijheids criterium is voldaan.

Om de projectleiders echter een leidraad te bieden, wil BRUGEL enkele voorbeelden geven om de nabijheid te helpen definiëren⁷. Deze nabijheid kan bijvoorbeeld betrekking hebben op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, of bepaald worden op basis van de elektrische realiteit van het net (bijvoorbeeld de middenspanningscabine). Er zou ook een criterium kunnen worden uitgewerkt dat betrekking heeft op de gemeente waar het deelnemende lid is gevestigd, maar ook op de naburige gemeenten, een wijk enz. Deze lijst is niet uitputtend⁸. BRUGEL benadrukt dat het begrip nabijheid niet noodzakelijk beperkt moet blijven tot het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

BRUGEL zal rekening houden met het woonadres voor natuurlijke personen en de maatschappelijke zetel voor rechtspersonen.

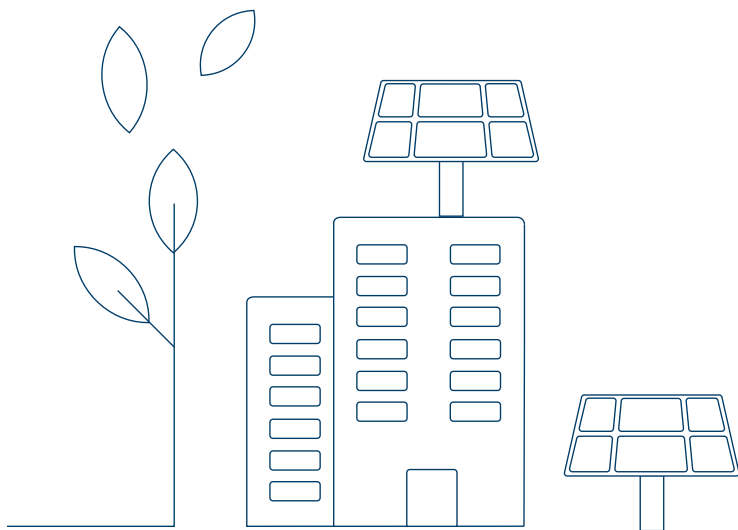
7 In Frankrijk is bijvoorbeeld bepaald dat de locatie van de leden (postadres van de statutaire zetel voor rechtspersonen en woonadres voor ingezetenen) in hetzelfde departement, of een naburig departement, of in bepaalde gevallen zelfs in de administratieve regio moet liggen. Zie: <https://energie-partagee.org/wp-content/uploads/2020/04/Propositions-sur-la-de%CC%81finition-des-communaut%C3%A9s-energie%CC%81tiquesVF.pdf>

8 BRUGEL benadrukt dat deze uitleg van toepassing is op de definitie van de effectieve controle. De ontwikkeling van de activiteiten moet plaatsvinden op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

3.3 Statuten van de energiegemeenschap

Overeenkomstig art. 28tredecies van de Elektriciteitsordonnantie, moeten de statuten of andere, equivalente oprichtingsdocumenten van de energiegemeenschappen ten minste de volgende elementen bevatten:

1. **De bepalingen met betrekking tot de effectieve controle** van de energiegemeenschap en de modaliteiten voor de uitoefening van de stemrechten binnen deze gemeenschap en, in het geval van een hernieuwbare energiegemeenschap en een lokale energiegemeenschap, de criteria op basis waarvan de nabijheidsvoorwaarde bedoeld in artikel 28^{quater}, § 2 en artikel 28^{sexies}, § 2, zal worden vastgelegd. In dit verband verwijst BRUGEL naar de hierboven vermelde toelichtingen met betrekking tot de effectieve controle en de nabijheidsvoorwaarde.

2. **De bepalingen die de autonomie van de energiegemeenschap garanderen** ten opzichte van haar individuele leden en andere marktactoren die op andere wijze met haar samenwerken⁹. BRUGEL zal er in de statuten naar streven dat één van de leden van de gemeenschap geen onevenredige beslissingsmacht heeft ten opzichte van de andere leden (één lid kan niet alleen over de meerderheid van de stemmen beschikken), maar ook dat het de bedoeling is dat de gemeenschap collectief en democratisch wordt bestuurd, wat met name inhoudt dat alle leden vertegenwoordigd zijn, ongeacht hun basisinvestering in de gemeenschap¹⁰ (bijvoorbeeld door aan elk lid één stem toe te kennen). Andere maatregelen kunnen door BRUGEL worden onderzocht, zoals de beperking van het bedrag van het kapitaal dat elk individueel lid in de gemeenschap kan inbrengen, de beperking van de terugtrekkingen van investeringen, de beperking van eventuele externe investeringen die de onafhankelijkheid van de gemeenschap in gevaar kunnen brengen, zelfs indien deze investeringen niet gepaard gaan met stemrechten enz. c.

In overeenstemming met de geest van de richtlijn¹¹ moet BRUGEL nagaan of bij elke samenwerking met de marktdeelnemers het beginsel van communautaire autonomie wordt geëerbiedigd. In de praktijk is het zeer moeilijk om deze controle uit te oefenen wanneer zij *vooraf* wordt uitgeoefend. Deze controle zal dus door BRUGEL worden uitgevoerd op basis van eventuele klachten van leden of *achteraf*.

Evenzo moet met betrekking tot de LEG die ervoor kiezen een gezamenlijke activiteit te ontwikkelen, bijzondere aandacht worden besteed aan het criterium van autonomie in de LEG in de configuratie waarbij de eigendom of het recht om de faciliteit te gebruiken toebehoort aan een of meer leden. BRUGEL zal met name de autonomie van de LEG ten opzichte van dit individuele lid verifiëren. BRUGEL zal bijvoorbeeld controleren of:

- de overeenkomst inzake de overdracht van productie de duurzaamheid en de levensvatbaarheid van de gemeenschap niet ondermijnt;
- de overdrachtsprijs kan niet worden gebruikt als pressiemiddel door het individuele producerende lid.

⁹ In de EU-richtlijn staat dat: "om misbruik te voorkomen en een brede participatie te waarborgen, moeten hernieuwbare energiegemeenschappen autonoom kunnen blijven ten aanzien van individuele leden en andere traditionele marktdeelnemers die als lid of aandeelhouder in de gemeenschap participeren of er via andere middelen, zoals investeringen, in participeren." (overweging 71, Richtlijn EU 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen, PbEU L 328/82, 21 december 2018).

¹⁰ <https://energie-partagee.org/wp-content/uploads/2020/04/Propositions-sur-la-de%CC%81finition-des-communaut%C3%A9s-e%CC%81nerge%CC%81tiquesVF.pdf>

¹¹ Overweging 71, supra.

3. Een **beschrijving van de ecologische, sociale of economische doelstellingen** van de energiegemeenschap;

Het zijn de statuten die de doelstellingen van de energiegemeenschap moeten bepalen. Hier kunnen enkele voorbeelden worden gegeven:

- voorbeelden van toegevoegde waarde voor het milieu: vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, vermindering van de luchtverontreiniging, verbetering van de leefomgeving, enz.
- voorbeelden van sociale meerwaarde: cohesie en sociale banden creëren, energiearmoede bestrijden, bijdragen tot de reflectie van de Brusselse regering over het wettelijk kader inzake energie, een voorbeeld stellen voor toekomstige actoren die een soortgelijk project zouden kunnen uitvoeren, voorzien in maatregelen ten gunste van kwetsbare afnemers (bv. oprichting van een fonds om te investeren in energie-efficiëntie, voorzien in aangepaste tarieven binnen de energiegemeenschap voor kwetsbare afnemers), enz.
- voorbeelden van economische meerwaarde: verlaging en/of stabilisering van de elektriciteitsfactuur, testen van een nieuw rendabiliteitsmodel voor de productie van hernieuwbare energie, enz.

Deze lijst is niet exhaustief en BRUGEL zal de elementen in de statuten geval per geval beoordelen.

4. Een **beschrijving van de activiteiten** die de energiegemeenschap kan uitvoeren. Hier wordt verwezen naar de onderstaande punten over de activiteiten die door de energiegemeenschappen kunnen worden uitgevoerd.

5. Bepalingen inzake het **gebruik van eventuele winsten** uit de activiteiten van de energiegemeenschap. Deze bepalingen zorgen ervoor dat het nastreven van ecologische, sociale of economische doelstellingen voorrang krijgt op het nastreven van financiële winst. Om deze doelstellingen te waarborgen kan bijvoorbeeld worden bepaald dat de winst opnieuw wordt geïnvesteerd in andere projecten, dat de winst wordt gebruikt om een project met een sociale impact te financieren, om de prijs van gedeelde elektriciteit te verlagen, om werken ter verbetering van de EPB van een gebouw te financieren, enz.

6. Bepalingen inzake **toetreding en uittreding van leden**: deze regelingen moeten transparant, objectief, billijk, niet-discriminerend en evenredig zijn. Het deelnemen aan een energiegemeenschap is vrij en vrijwillig en is gebaseerd op objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria. Dit leidt tot de volgende gevolgen:

- Vrije en vrijwillige deelname: de statuten mogen de mogelijkheid om de energiegemeenschap te verlaten niet beperken. De enige beperkingen qua duur van de deelname zouden bijvoorbeeld van technische aard moeten zijn (een gemeenschap kan bijvoorbeeld niet eisen dat een lid zich voor een bepaalde periode verbindt, maar het lid kan de gemeenschap ook niet op elk moment verlaten - aangezien dit moet worden afgestemd met het einde van zijn of haar eventuele deelname aan gemeenschapsactiviteiten).
- Objectieve criteria: de criteria voor deelname aan de gemeenschap moeten objectief zijn, en mogen dus geen ruimte laten voor interpretatie voor degene die ze toepast (een criterium zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat de deelnemer zich binnen een bepaalde perimeter ten opzichte van de productiefaciliteit bevindt in het geval van een gedeelde activiteit). De bovengenoemde beperkingen betreffende de hoedanigheid van de leden voor rechtspersonen en overheidsinstanties zijn van toepassing. Ook de beperkingen inzake de locatie van de leden moeten objectief zijn (er kunnen bijvoorbeeld geen deelprojecten worden gecreëerd voor locaties die in verschillende gewesten liggen). Zo mogen ook de criteria voor de minimuminvestering om tot een energiegemeenschap toe te treden niet buitensporig zijn (bijvoorbeeld exorbitante toetredingskosten).
- Eventuele voorwaarden voor deelneming hebben uiteraard betrekking op de hoedanigheid van de leden (grote bedrijven kunnen bijvoorbeeld niet deelnemen aan HEG en LEG).
- Transparante criteria: in de oprichtingsdocumenten moeten de vereisten voor deelname aan de energiegemeenschap duidelijk worden uitgelegd.
- Niet-discriminerende criteria: indien er verschillende voorwaarden gelden voor deelname aan een energiegemeenschap, moet in de oprichtingsdocumenten (statuten of andere documenten) kunnen worden uitgelegd waarom er wordt voorzien in een verschillende behandeling naar gelang van de hoedanigheid/kenmerken van de leden.

7. De bepalingen betreffende de **modaliteiten voor afstand en overdracht** van aandelen en bijdragen van de leden, die in overeenstemming moeten zijn met de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

8. Deze bepalingen zijn niet van toepassing op de energiegemeenschappen die de rechtsvorm van een vereniging zonder winstoogmerk hebben aangenomen.

9. Bepalingen inzake de **duur en de ontbinding** van de energiegemeenschap. Deze bepalingen moeten ook in overeenstemming zijn met de tienjarige looptijd van de vergunning van de energiegemeenschap.

3.4 Activiteiten en diensten

3.4.1 Soort activiteiten en diensten

Energiegemeenschappen kunnen elektriciteit produceren, consumeren, opslaan, delen of leveren.

De energiegemeenschap is niet onderworpen aan de leveranciersverplichtingen voor elektriciteit die binnen de gemeenschap wordt gedeeld. Dit betekent dat de gemeenschap geen vergunning nodig heeft om te leveren, maar ook dat zij niet onderworpen is aan de openbare dienstverplichtingen van de leveranciers.

		ENERGIEGEMEENSCHAP		
		VAN BURGERS	HERNIEUWBARE	LOKALE
	Produceren, consumeren, opslaan, delen	✓	✓	✓
	Leveren	✓	✓	

Figuur 4: Activiteiten

Energiegemeenschappen van burgers en hernieuwbare-energiegemeenschappen kunnen deelnemen aan aggregatie¹², flexibiliteits¹³ en energiediensten¹⁴.

Ze kunnen ook oplaaddiensten aanbieden voor elektrische voertuigen, zij het in het geval van een hernieuwbare-energiegemeenschap alleen onder de eigen leden.

Lokale energiegemeenschappen daarentegen kunnen dergelijke diensten niet aanbieden.

		ENERGIEGEMEENSCHAP		
		VAN BURGERS	HERNIEUWBARE	LOKALE
	Aggregatiediensten	✓	✓	
	Flexibiliteitsdiensten	✓	✓	
	Energiediensten	✓	✓	
	Oplaaddiensten voor elektrische voertuigen	✓	✓	

Figuur 5: Diensten

3.4.2 Type en eigendom van de productie-installaties

De energiegemeenschap moet desgevallend eigenaar zijn van de productie-installaties. Een uitzondering wordt gemaakt voor de lokale-energiegemeenschap waarvan een of meer leden ook eigenaar of houder van een gebruiksrecht kunnen zijn. De eigendom kan met alle wettelijke middelen worden aangetoond. Bijvoorbeeld met een factuur op naam van de energiegemeenschap of een document dat de eigendomsoverdracht van de installatie aan de energiegemeenschap bewijst (bijvoorbeeld een verkoopcontract).

In het geval van een lokale energiegemeenschap kan de eigendom van de gemeenschap zijn, of van een of meer van haar leden. In dit geval wordt de eigendom op dezelfde wijze aangetoond als hierboven vermeld (factuur, koopovereenkomst). Een of meer leden kunnen ook een gebruiksrecht op de productie-installatie hebben: in dat geval kan het gebruiksrecht ook met alle rechtsmiddelen worden aangetoond (en met name door een overeenkomst waarbij dit gebruiksrecht wordt overgedragen).

In het geval van hernieuwbare- of lokale-energiegemeenschappen moet de elektriciteit afkomstig zijn van hernieuwbare energiebronnen.

¹² De Elektriciteitsordonnantie definieert de aggregatiedienst als de aangeboden dienst die de belasting en/of de opgewekte elektriciteit van verschillende afnemers combineert (art. 2, 50°, van de Elektriciteitsordonnantie).

¹³ De Elektriciteitsordonnantie definieert de flexibiliteitsdienst als een dienst die door een eindafnemer wordt aangeboden als hij zijn injectie of afname van elektriciteit vrijwillig opwaarts of neerwaarts aanpast als reactie op een extern signaal (art. 2, 46°, van de Elektriciteitsordonnantie).

¹⁴ De Elektriciteitsordonnantie definieert de energiedienst als het fysieke voordeel, nut of welzijn dat wordt bereikt met een combinatie van energie met energie-efficiënte technologie of actie, die de bewerkingen, het onderhoud en de controle kan omvatten die nodig zijn voor de levering van de dienst, welke wordt geleverd op basis van een contract en welke onder normale omstandigheden heeft aangetoond te leiden tot een controleerbare en meetbare of een schatbare verbetering van de energie-efficiëntie of tot controleerbare en meetbare of schatbare primaire energiebesparingen (art. 2, 42°, Elektriciteitsordonnantie).

ENERGIEGEMEENSCHAP			
	VAN BURGERS	HERNIEUWBARE	LOKALE
Energiegemeenschap	✓	✓	✓
Lid (leden)			✓
Elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen		✓	✓

Eigendom van de productie-installaties ✓ Herkomst van de elektriciteit ✓

Figuur 6: Eigendom van de installaties en herkomst van de elektriciteit

3.4.3 Overeenkomsten die de activiteiten regelen

Het deelnemen aan de door de energiegemeenschap ontwikkelde activiteiten gebeurt volgens de regels die zijn vastgelegd in de verschillende overeenkomsten die voor elke activiteit gelden. Overeenkomstig art. 28 quattuordecies van de Elektriciteitsordonnantie sluiten de deelnemers aan een van de activiteiten van een energiegemeenschap immers elk een overeenkomst met de energiegemeenschap over hun rechten en plichten. Bij de eerste vergunningsaanvraag van een energiegemeenschap deelt de energiegemeenschap aan BRUGEL de (ontwerp)overeenkomsten mee die de beoogde activiteit(en) regelen, ten minste voor de eerste beoogde activiteit. Bij het onderzoek ervan zal BRUGEL erop toezien dat de rechten en plichten van de deelnemers duidelijk worden uitgedrukt, en proportioneel en niet-discriminerend zijn. De wijze waarop de onder de overeenkomst vallende activiteit wordt uitgevoerd, zal eveneens worden geanalyseerd in het licht van bovengenoemde principes.

Individuele leden kunnen kiezen of zij al dan niet deelnemen aan activiteiten, en zullen deelnemen volgens de overeenkomsten die zij met de energiegemeenschap hebben ondertekend.

Een overeenkomst bevat ten minste de volgende elementen:

1. De toepasselijke regels en verantwoordelijkheden inzake privacy en bescherming van persoonsgegevens. Indien deze bepalingen in de overeenkomst moeten worden opgenomen, zal BRUGEL de inhoud ervan niet onderzoeken, aangezien dit tot de bevoegdheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit behoort;
2. De uitvoeringsmodaliteiten van de activiteit van de energiegemeenschap waaraan de deelnemer deelneemt;
3. In het geval van activiteiten voor het delen van elektriciteit zal BRUGEL bijzondere aandacht besteden aan:
 - eerlijke, transparante en niet-discriminerende regels voor het energiedelen. Indien van toepassing moet de overeenkomst ook betrekking hebben op het factureren van elektriciteit en netwerktarieven, belastingen, toeslagen, vergoedingen en bijdragen van allerlei aard die van toepassing zijn op die elektriciteit;
 - de procedures en kosten die van toepassing zijn in geval van niet-betaling. Het versturen van herinneringen en ingebrekestellingen is een wettelijk minimum dat moet worden nageleefd;
 - het recht om zich binnen maximaal drie weken vanaf de datum van het verzoek van een deelnemer uit de elektriciteitsdeling terug te trekken. Artikel 28quindecies van de ordonnantie voorziet er wat dat betreft immers in dat wanneer een deelnemer aan een energiegemeenschap niet langer wenst deel te nemen aan een door de energiegemeenschap georganiseerd delen van elektriciteit, de energiegemeenschap er met inachtneming van de contractuele termijnen op toeziet om te stoppen met het delen van elektriciteit met dit lid, binnen een maximale termijn van drie weken vanaf de datum van de aanvraag van het lid¹⁵. De gemeenschap mag een lid dat niet langer aan het delen van elektriciteit wenst deel te nemen op geen enkele wijze discrimineren, noch qua kosten, noch qua investering, noch qua tijd.
4. De regels voor het inleiden van buitengerechtelijke procedures voor het beslechten van geschillen.

Aan deze wettelijke verplichtingen is grotendeels voldaan in de verschillende ontwerpen van overeenkomsten opgesteld door de Facilitator "Energiedelen en Energiegemeenschappen" van Leefmilieu Brussel. Ze kunnen worden gebruikt als basis voor overeenkomsten door de gemeenschappen of als inspiratiebron voor andere nieuwe overeenkomsten.

4. Verlenging en intrekking van vergunningen

4.1 Met betrekking tot de verlenging

De vergunning om een energiegemeenschap te exploiteren wordt toegekend voor 10 jaar.

Vóór het verstrijken van deze periode zullen de energiegemeenschappen worden gevraagd opnieuw een aanvraag tot verlenging van de exploitatievergunning van de gemeenschap in te dienen, volgens de hieronder beschreven procedure.

In het kader van deze hernieuwingsprocedure zullen de criteria die BRUGEL zal analyseren identiek zijn aan die welke werden geanalyseerd in het kader van de toekenning van de eerste vergunning.

4.2 Wat betreft de intrekking

4.2.1 Intrekking door BRUGEL

Substantiële wijzigingen van de in hoofdstuk 3 van deze interpretatiegids genoemde criteria kunnen leiden tot intrekking van de vergunning **indien deze wijzigingen niet verenigbaar zijn met de ordonnantie of de statuten**. BRUGEL verstaat onder wezenlijke wijziging de volgende wijzigingen:

- Een ingrijpende wijziging van de statuten van de gemeenschap die een directe invloed heeft op het bestuur, de autonomie, de doelstellingen of de voorwaarden voor deelname aan de energiegemeenschap, zoals bijvoorbeeld:
 - De verandering van de samenstelling van de leden van de gemeenschap, wat betreft de hoedanigheid van de leden. Zo zal de toevoeging van een rechtspersoon bijvoorbeeld worden beschouwd als een substantiële wijziging, aangezien dit een verificatie inhoudt dat deze rechtspersoon daadwerkelijk kan deelnemen aan de energiegemeenschap;
 - Een significante verandering in de verdeling van het kapitaal of het bestuur van een rechtspersoon die lid is van de energiegemeenschap;
 - Verandering in de activiteiten van de gemeenschap.
- Intrekking van de toegang tot het gemeenschapsnet door Sibelga overeenkomstig de voorwaarden van het technisch reglement.

Deze substantiële wijzigingen moeten dus aan BRUGEL worden gemeld, die vervolgens de wijziging kan analyseren en kan bepalen of ze verenigbaar is met de statuten en de ordonnantie, en ten slotte of ze wordt aanvaard. Als BRUGEL meent dat dit niet het geval is, kan zij de intrekkingprocedure inleiden. De kennisgeving moet uiterlijk 30 dagen voor de daadwerkelijke wijziging plaatsvinden. Indien BRUGEL binnen deze termijn niet reageert, worden de wijzigingen geacht te zijn aanvaard. In dit stadium kunnen deze wijzigingen worden gemeld via [✉ energysharing@brugel.brussels](mailto:energysharing@brugel.brussels).

BRUGEL kan ook informatie bekomen over deze wijzigingen via de rapportering door Sibelga. Sibelga zal immers gedurende de hele levensduur van de gemeenschap een reeks gegevens verkrijgen van het enige aanspreekpunt, bijvoorbeeld wanneer nieuwe EAN-codes betrokken zijn bij een deelactiviteit. Zo zal elke toevoeging van een nieuwe onderneming aan een activiteit van de gemeenschap aan BRUGEL worden doorgegeven, zodat deze laatste de verenigbaarheid ervan met de door de ordonnantie opgelegde criteria kan controleren.

Het technisch reglement elektriciteit voorziet in een uitwisseling van informatie tussen Sibelga en BRUGEL. Het zal dus worden aangevuld om te voorzien in de volledige lijst van informatie die SIBELGA aan BRUGEL doorgeeft over de energiegemeenschappen.

4.2.2 Verzoek tot intrekking door de gemeenschap.

De gemeenschap kan ook zelf om de intrekking van haar vergunning verzoeken indien zij haar activiteiten wenst stop te zetten. Dit intrekkingverzoek kan worden ingediend via [✉ energysharing@brugel.brussels](mailto:energysharing@brugel.brussels).

Nadat het verzoek tot intrekking van de vergunning is ingediend, zal BRUGEL de intrekking bevestigen, op voorwaarde dat de energiegemeenschap heeft aangetoond dat:

- De leden van de energiegemeenschap en de deelnemers aan de activiteiten ervan zijn in kennis gesteld van de stopzetting van de activiteit (de gemeenschap kan dus het schrijven waarin de leden van de gemeenschap en de leden van de activiteiten worden in kennis gesteld van de stopzetting bij haar verzoek tot intrekking voegen);
- Voorbereidingen die werden getroffen door de energiegemeenschap waaruit blijkt dat de verschillende activiteiten zijn beëindigd en afgesloten. In het geval van energiedeling bijvoorbeeld moet de gemeenschap kunnen aantonen dat de binnen de georganiseerde deling verbruikte volumes door middel van een afrekeningsfactuur aan de deelnemers zijn gefactureerd. De energiegemeenschap moet ook aantonen dat alle nettarieven aan de DNB zijn betaald en dat er geen openstaande bedragen zijn.

5. Een nieuwe activiteit starten

Bij het opstarten van een nieuwe activiteit die niet het voorwerp uitmaakte van de oorspronkelijke vergunningsaanvraag van de energiegemeenschap bedoeld in hoofdstuk 3, moet de energiegemeenschap aan BRUGEL de ontwerpovereenkomst bezorgen die deze nieuwe activiteit regelt.

Deze overeenkomst zal worden geanalyseerd zoals beschreven in paragraaf 3.4. en moet worden ingevoerd volgens de in paragraaf 6.2 beschreven procedure.

6. Administratieve procedures

Overeenkomstig de Elektriciteitsordonnantie is BRUGEL de bevoegde autoriteit voor het verlenen, verlengen of intrekken van een vergunning voor een energiegemeenschap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De details van elke procedure worden hierna uiteengezet.

6.1 Procedure voor het toekennen van vergunningen

6.1.1 Formulier

De vergunningsaanvraag moet naar BRUGEL worden gestuurd met het modelformulier dat beschikbaar is op haar website: <https://energysharing.brugel.brussels/>

6.1.2 In te dienen documenten

In het kader van de vergunningsaanvraag moet de energiegemeenschap de volgende documenten indienen:

- de statuten van de energiegemeenschap,
- de lijst met leden (met uitzondering van natuurlijke personen), overeenkomstig het BRUGEL-model in de bijlage bij stap 4 van het formulier,
- de (ontwerp)overeenkomst(en) betreffende de activiteit(en) van de gemeenschap, waaronder ten minste de ontwerpovereenkomst van de eerste beoogde activiteit. Indien de activiteit betrekking heeft op het delen van elektriciteit, moet ook een bewijs van eigendom of gebruiksrecht (in het geval van de LEG) van de installatie worden verstrekt.

6.1.3 Behandelingstijd

30 d

BRUGEL beschikt over een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van de initiële vergunningsaanvraag om de volledigheid van het dossier te controleren en te vragen om bijkomende informatie en/of wijzigingen aan te brengen.

60 d

BRUGEL beschikt dan over een termijn van zestig kalenderdagen na ontvangst van de volledige aanvraag (inclusief aanvullende informatie en/of bijgewerkte documenten) om over de aanvraag te beslissen.

6.1.4 Kennisgeving en bekendmaking

BRUGEL deelt haar gemotiveerde beslissing langs elektronische weg mee aan de energiegemeenschap en brengt ook de minister, Leefmilieu Brussel en Sibelga op de hoogte van haar beslissing.

BRUGEL publiceert op haar website een lijst van de energiegemeenschappen wier vergunning werd goedgekeurd of vernieuwd, samen met een algemene beschrijving van hun activiteiten.

6.1.5 Duur van de vergunning

De vergunning uitgereikt door BRUGEL is geldig voor een periode van tien jaar, met mogelijkheid tot verlenging, te rekenen vanaf de datum van afgifte.

6.2 Kennisgeving van een nieuwe activiteit

Als de energiegemeenschap een nieuwe activiteit start, brengt de gemeenschap BRUGEL op de hoogte van de start van deze nieuwe activiteit via het adres [✉ energysharing@brugel.brussels](mailto:energysharing@brugel.brussels), met als bijlage:

- de ontwerpovereenkomst tussen de gemeenschap en haar leden waarin de activiteit wordt geregeld;
- in geval van deling, een bewijs van eigendom van de productie-installatie door de energiegemeenschap (in geval van HEG of EGB) of van eigendom of gebruiksrecht (in geval van LEG - door de gemeenschap zelf of een van haar leden).

De nieuwe activiteit mag pas beginnen nadat de overeenkomst aan BRUGEL is meegedeeld en BRUGEL haar akkoord heeft gegeven voor deze nieuwe activiteit. Als BRUGEL twee maanden na het indienen van de aanvraag geen antwoord heeft ontvangen, wordt BRUGEL geacht deze nieuwe activiteit te aanvaarden.

6.3 Procedure voor het intrekken van vergunningen

De vergunning van een energiegemeenschap die niet meer voldoet aan de door de Elektriciteitsordonnantie vastgelegde verplichtingen of die niet meer voldoet aan de door de Elektriciteitsordonnantie vastgelegde criteria, wordt door BRUGEL ingetrokken.

BRUGEL moet toezien op de naleving door de energiegemeenschappen van de verplichtingen en criteria die hen door de Elektriciteitsordonnantie worden opgelegd.

6.3.1 Intrekking op initiatief van BRUGEL

Een intrekkingprocedure op initiatief van BRUGEL kan worden opgestart in geval van niet-naleving van de voorwaarden voor de toekenning van een vergunning, zoals hierboven werd opgemerkt.

In dit geval verloopt de intrekkingprocedure als volgt:

- Verzending van een e-mail naar de energiegemeenschap, waarin wordt meegedeeld dat de intrekkingprocedure wordt gestart. In dit schrijven wordt aangegeven aan welke voorwaarde niet langer wordt voldaan en wat de inleiding van de intrekkingprocedure rechtvaardigt. Er wordt een termijn van 30 kalenderdagen vanaf de verzending van dit schrijven vastgelegd waarbinnen de gemeenschap hetzij zichzelf in orde kan stellen met betrekking tot de voorwaarden van de vergunning, hetzij kan verzoeken haar activiteit stop te zetten, hetzij kan aangeven waarom zij meent te voldoen aan de voorwaarden voor het verlenen van de vergunning, hetzij kan aangeven welke maatregelen zij zal nemen om zichzelf in orde te stellen.
- Op verzoek van de gemeenschap wordt binnen de 20 dagen na verzending van het schrijven een hoorzitting gehouden, waarop de gemeenschap haar standpunt kan verdedigen en kan uitleggen waarom zij meent te voldoen aan de voorwaarden voor het verlenen van de vergunning.
- Na het verstrijken van de voornoemde termijn van 30 dagen, verlengd met de tijd die nodig is voor de planning en het verloop van de hoorzitting, vaardigt BRUGEL een beslissing uit, hetzij tot intrekking van de vergunning, hetzij tot vaststelling van de beslissing van de gemeenschap om haar activiteiten te beëindigen, hetzij tot bevestiging dat de gemeenschap haar activiteiten mag voortzetten. Deze beslissing wordt langs elektronische weg aan de energiegemeenschap meegedeeld.
- De beslissing van BRUGEL kan in elk geval het voorwerp uitmaken van een kosteloos verzoek tot heroverweging, elektronisch in te dienen via energysharing@brugel.brussels. Bovendien kan de beslissing van BRUGEL binnen de 30 dagen na kennisgeving van de beslissing worden betwist voor het Marktenhof¹⁶.

6.3.2 Intrekking op initiatief van de gemeenschap

Zoals hierboven vermeld, kan de gemeenschap BRUGEL op de hoogte brengen van haar wens om de energiegemeenschap te beëindigen. Zij kan daartoe een verzoek indienen bij BRUGEL, door het bewijs voor te leggen dat de activiteit is beëindigd (bijvoorbeeld met de publicatie van de wijziging van de statuten in het Staatsblad). BRUGEL zal via e-mail kennis nemen van het einde van de energiegemeenschap.

6.4 Procedure voor het hernieuwen van vergunningen

De procedure voor het hernieuwen van een aflopende vergunning is dezelfde als die voor het toekennen van een vergunning.

De energiegemeenschap dient haar aanvraag tot hernieuwing in:

- ten vroegste 9 maanden voor het verstrijken van de bestaande vergunning,
- en ten laatste 3 maanden voor het verstrijken van de bestaande vergunning.

BRUGEL zal uiterlijk 60 dagen na het indienen van de aanvraag beslissen over de aanvraag.

6.5 Controleprocedure door BRUGEL

BRUGEL ziet toe op de naleving door de energiegemeenschappen van de verplichtingen en criteria die hen door of krachtens deze ordonnantie worden opgelegd. Deze controle zal op verschillende manieren worden uitgevoerd:

- of willekeurig, op basis van periodieke controles, en gericht. BRUGEL kan aan de gemeenschappen die het voorwerp uitmaakten van een vergunning alle informatie vragen die nodig is voor de goede uitvoering van deze controle. BRUGEL behoudt zich de mogelijkheid voor om de frequentie van deze controles in een toekomstige versie van deze richtlijnen nauwkeuriger te definiëren;
- via de informatie die aan BRUGEL wordt meegedeeld bij de melding van wijzigingen binnen de energiegemeenschap, zoals hierboven uitgelegd;
- via de door Sibelga aan BRUGEL meegedeelde informatie;
- via de eventuele informatie die de leden van de energiegemeenschap of de deelnemers aan haar activiteiten aan BRUGEL¹⁷ meedelen.

¹⁶ Art. 30undecies van de Elektriciteitsordonnantie.

¹⁷ In principe, en zoals uitgelegd in deze richtsnoeren, moet de communicatie tussen de energiegemeenschap en BRUGEL verlopen via het enige aanspreekpunt (dat is de gemeenschap). Als een van de leden van een energiegemeenschap echter vaststelt dat de voorwaarden voor de toekenning van een vergunning niet meer worden nageleefd, kan dit lid uiteraard contact opnemen met BRUGEL om haar opmerkingen mee te delen.

7. Transversale kwesties

7.1 Juridische vorm voor het oprichten van een energiegemeenschap

Noch de richtlijn noch de Elektriciteitsordonnantie vereisen het gebruik van een bepaalde rechtsvorm voor de oprichting van een energiegemeenschap. De ordonnantie bepaalt immers alleen dat de energiegemeenschap een “rechtspersoon” moet zijn¹⁸, zonder verdere aanwijzingen te geven. Dit betekent echter dat burgerinitiatieven zonder rechtspersoonlijkheid geen energiegemeenschap kunnen vormen.

Voor gemeenschappen gelden echter bepaalde voorwaarden en verplichtingen, waardoor bepaalde soorten rechtspersonen ongeschikt of weinig geschikt zijn voor het oprichten van een energiegemeenschap.

Enkele van de hypothesen worden hieronder vanuit juridisch oogpunt besproken:

- De energiegemeenschap moet een rechtspersoon zijn: dit sluit entiteiten zonder rechtspersoonlijkheid uit, zoals de gewone vennootschap (art. 1:5 WVV) en de feitelijke vereniging (art. 1:6 WVV).
- Het doel van de energiegemeenschap: ongeacht het type gemeenschap dat wordt overwogen (EGB, HEG, LEG) moet het voornaamste doel zijn **het bieden van milieu-¹⁹, sociale²⁰ of economische voordelen²¹ aan zowel hun leden** als aan het gebied waar ze actief zijn, en niet zozeer het genereren van geldelijke winst. Dit heeft enkele directe gevolgen:
 - Het doel van de vennootschappen is altijd het uitkeren of verschaffen van een direct of indirect vermogensvoordeel aan hun vennoten, ook al kunnen ook andere doeleinden worden nagestreefd (vennootschap onder firma, commanditaire vennootschap, besloten vennootschap, naamloze vennootschap, Europese vennootschap). Daarom lijkt deze vorm van rechtspersoon minder geschikt voor het oprichten van een energiegemeenschap. Er kan echter per geval worden beoordeeld naar de specifieke kenmerken van de statuten (art. 1:1 WVV; art. 2:8, § 1, 11°; art. 4:1 WVV²²).

- Het hoofddoel van de **coöperatieve vennootschap** is het bewerkstelligen van een positieve maatschappelijke impact op de mens, het milieu of de samenleving, en de bestemming van het eventueel gegenereerde vermogensvoordeel is geregeld (art. 8:5, §1 WVV). Deze ondernemingsvorm is dus geschikt voor het oprichten van een energiegemeenschap.
- De **vzw** streeft een belangeloos doel na in het kader van één of meer welbepaalde activiteiten die zij tot voorwerp heeft (art. 1:2 WVV). Zij mag rechtstreeks noch onrechtstreeks enig geldelijk voordeel uitkeren of verschaffen aan haar oprichters, leden, bestuurders of andere personen. Deze rechtspersoon is daarom ook geschikt voor het oprichten van een energiegemeenschap.

Het lijkt ons passend eraan te herinneren dat de gemeenschappen winst kunnen maken, op voorwaarde dat dit niet het hoofddoel is en/of dat deze opnieuw wordt geïnvesteerd in de activiteiten van de gemeenschap of wordt gebruikt voor doelstellingen van algemeen belang zoals solidariteitsprogramma's, onderwijsprojecten, enz.²³ Wij verwijzen naar punt 3 hierboven.

- De energiegemeenschap moet bestaan uit **leden**, die vrijwillig en vrij aan de gemeenschap kunnen deelnemen.
 - In het licht van dit criterium lijkt het oprichten van een stichting voor het beheer van een gemeenschap problematisch. De stichting is dus een rechtspersoon waarvan het vermogen is bestemd voor het nastreven van een belangeloos doel in het kader van het uitoefenen van een of meer activiteiten die haar doel vormen. Zij mag rechtstreeks noch onrechtstreeks enig vermogensvoordeel uitkeren of bezorgen aan de stichters, de leden, de bestuurders of enig andere persoon (art. 1:3 WVV). Een stichting heeft echter geen leden.
 - Het geval van de **vereniging van mede-eigenaars** (hierna “VME” genoemd) zou onder bepaalde voorwaarden kunnen worden gebruikt om een energiegemeenschap te vormen, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan:

18 Zie artikel 2, 57°, 58°, 59° en 60° van de Elektriciteitsordonnantie.

19 Bijvoorbeeld het verhogen van de productie van hernieuwbare energie, en het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen.

20 Bijvoorbeeld het verlenen van verschillende diensten aan leden (energielevering, -deling, -advies), het investeren in energie-efficiëntie, het terugdringen van energiearmoede, solidariteitsinitiatieven, het bevorderen van energiedemocratie, enz.

21 Bijvoorbeeld: rendement op investeringen voor de leden van de EG, investeringen in openbare infrastructuren, verlaging van de energiefacturen, enz.

22 De eenvoudige vennootschap is de overeenkomst waarbij twee of meer personen overeenkomen hun inbreng in gemeenschap te brengen met het oog op de verdeling of verkrijging van een direct of indirect vermogensvoordeel voor de vennoten. Deze wordt gesloten in het gemeenschappelijk belang van de partijen.

23 <https://www.clientearth.org/media/rr1aqpi/energy-communities-transposition-guidance.pdf>, pt 1.2.

- In principe moet de deelname aan een energiegemeenschap vrij en vrijwillig zijn. Indien elk lid van de VME als mede-eigenaar wordt beschouwd, moet ervoor worden gezorgd dat de statuten een clausule bevatten op grond waarvan de mede-eigenaars al dan niet kunnen deelnemen aan de energiegemeenschap, en aan haar verschillende activiteiten.
- Over de daadwerkelijke controle: in principe hebben de mede-eigenaars stemrechten die gekoppeld zijn aan hun aandeel in de mede-eigendom. Het hebben van een stemrecht in de energiegemeenschap op basis van het aandeel zou in strijd kunnen zijn met de bepalingen inzake de daadwerkelijke controle (een mede-eigenaar die bijvoorbeeld meer dan 50% van de eigendom bezit, zou in zijn eentje beslissingen kunnen nemen voor de hele mede-eigendom). Daarom moet bijvoorbeeld een clausule worden opgenomen waarin staat dat beslissingen over de energiegemeenschap (en het delen ervan) volgens afzonderlijke stemregels worden genomen (bv. 1 mede-eigenaar = 1 stem).
- In de statuten zouden verscheidene bepalingen moeten worden opgenomen (bv. bepalen van de bestemming van de eventuele winst van de gemeenschap (bv. toewijzing aan het bedrijfskapitaal, bepaling van de bestemming van de winst indien niet alle mede-eigenaars aan de energiedeling deelnemen), met name over de activiteiten die de energiegemeenschap kan uitoefenen, over de doelstellingen die de gemeenschap kan nastreven (bv. uitleggen hoe het verstrekken van economische voordelen aan haar leden past in de doelstellingen van het beheer van het gebouw, toevoeging van een bepaling over de autonomie van de EG ten aanzien van haar leden, enz.).

In het licht van de verschillende overwegingen opgenomen in deze interpretatiegids kan worden geconcludeerd dat coöperatieve vennootschappen en vzw's de meest geschikte rechtsvormen zijn voor het oprichten van een energiegemeenschap. Ook de omzetting van een VME in een energiegemeenschap kan worden overwogen, hoewel er verschillende voorwaarden zijn die moeten worden gecontroleerd en/of uitgevoerd.

Voor het overige verwijst BRUGEL wat betreft de meest optimale en eenvoudige operationele haalbaarheid qua type onderneming naar de ervaring die in de praktijk werd opgedaan door de Facilitator "*Energiedelen en Energiegemeenschappen*".

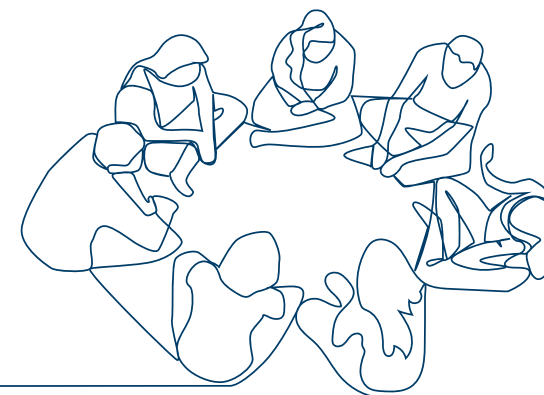
Ten slotte wenst BRUGEL te benadrukken dat deze richtlijnen geen afbreuk doen aan de mogelijkheid om specifieke projecten voor te stellen, die door BRUGEL geval per geval zullen worden beoordeeld in het kader van de vergunningsaanvraag.

7.2 Integratie van een energiegemeenschap in een bestaande structuur

Het is heel goed mogelijk om vanuit een bestaande structuur een nieuwe energiegemeenschap te creëren. De voorgestelde vennootschapsvorm moet echter geschikt zijn voor een energiegemeenschap (zie hierboven). De statuten zullen echter moeten worden aangepast om de specifieke bepalingen voor energiegemeenschappen op te nemen. Dit omvat het toevoegen van de volgende punten:

- ☑ de mogelijkheid toevoegen om als energiegemeenschap te functioneren;
- ☑ nagaan of de door de energiegemeenschap nagestreefde doelstellingen verenigbaar zijn met de ordonnantie (nagaan of de structuur milieu-, sociale of economische doelstellingen nastreeft), en deze zo nodig aanpassen, alsook de bepalingen betreffende de bestemming van de winst;
- ☑ ervoor zorgen dat de statuten bepalingen bevatten met betrekking tot de autonomie van de gemeenschap, het bestuur (en in het bijzonder het stemrecht van de verschillende leden), de controle van de energiegemeenschap en de nabijheidsvoorwaarde wanneer die van toepassing is, zoals bepaald in artikel 28tredecies, §1 van de Elektriciteitsordonnantie;
- ☑ een beschrijving toevoegen van de activiteiten van de energiegemeenschap;
- ☑ indien de gemeenschap een deelactiviteit ontwikkelt, ervoor zorgen dat de eigendom van de productiefaciliteit in overeenstemming is met de ordonnantie (zie hierboven volgens het type gemeenschap).

Voor het overige verwijzen wij naar het deel waarin de elementen die in de statuten van de energiegemeenschappen moeten staan, worden beschreven.

7.3 Gevolgen voor het energieleveringscontract

De toegangspunten van de leden van de energiegemeenschap die deelnemen aan het elektriciteitsdelen, moeten gedekt zijn door een leveringscontract bij een houder van een leveringsvergunning, een energieleverancier dus. Ter herinnering: een afnemer die deelneemt aan energiedeling behoudt al zijn rechten als gebruiker van het distributienet, hetgeen met name betekent dat de verschillende deelnemers aan energiedeling vrij blijven om hun leverancier te kiezen voor het overschot aan energie dat zij buiten de energiedeling om zullen verbruiken.

Deelnemen aan een energiedeling kan echter gevolgen hebben voor het contract met de leverancier:

- **Kan deelnemen aan energiedeling leiden tot een eenzijdige beëindiging van het leveringscontract door de leverancier?** De leverancier moet zich in elk geval houden aan de Brusselse ordonnantie, die residentiële afnemers gedurende drie jaar beschermt, zonder dat de leverancier het contract kan verbreken zonder naar de vrederechter te stappen. De leverancier mag dus niet eenzijdig een leveringscontract verbreken omdat een afnemer beslist deel te nemen aan een georganiseerde energiedeling²⁴. Indien de afnemer een zakelijke afnemer is, moet elke opzegging voldoen aan de contractuele voorwaarden.
- **Kan de deelname aan de deelactiviteit leiden tot een eenzijdige wijziging van de voorwaarden van het lopende contract?** Om een contract te wijzigen, moet de leverancier in ieder geval de bepalingen van de ordonnantie betreffende de wijziging van de contractvoorwaarden naleven. Met andere woorden, de leverancier moet de afnemer tijdig op de hoogte stellen en de mogelijkheid bieden om het contract te beëindigen zodra hij van de voorwaarden op de hoogte is²⁵.
- **Kan een leverancier een contract weigeren aan een huishouden dat deelneemt aan een energiedelingsactiviteit?** Leveranciers zijn verplicht een offerte op te maken voor elke afnemer die daarom verzoekt, binnen de 10 dagen na het indienen van de aanvraag, en de leverancier mag alleen om bijzondere redenen weigeren om een offerte op te maken (waaronder het bestaan van schulden bij de afnemer die om de offerte verzoekt). Deelnemen aan een energiegemeenschap valt niet onder deze hypothesen²⁶.
- **Kan een leverancier extra kosten aanrekenen aan een afnemer die deelneemt aan een deelactiviteit?** De leverancier is vrij om voor zijn afnemers de prijs toe te passen die hij wil. BRUGEL behoudt zich echter de mogelijkheid voor om te beoordelen of de vergoeding die een leverancier van de deelnemers aan een energiedeling vraagt,

evenredig en gerechtvaardigd is, en overeenstemt met de werkelijke kosten die de energiedeling voor de leverancier met zich meebrengt.

7.4 Impact op de hoedanigheid als distributienetgebruiker

De leden van een energiegemeenschap behouden de rechten en plichten die voortvloeien uit hun hoedanigheid als gebruiker van het netwerk. Netwerkgebruikers hebben namelijk een aantal rechten (vrije keuze van leverancier, deelname aan flexibiliteitsdiensten, het recht om verschillende leveringscontracten bij verschillende leveranciers te hebben, enz.). De statuten van de energiegemeenschap kunnen deze rechten dus niet beperken (bijvoorbeeld door te eisen dat de verschillende leden van de energiegemeenschap allemaal bij dezelfde leverancier zijn aangesloten).

Voor kwetsbare afnemers, en in het bijzonder beschermde afnemers/sociale tariefafnemers, mag hun deelname aan een energiegemeenschap niet worden beperkt. In het geval van energiedeling zal de binnen de energiegemeenschap verbruikte elektriciteit worden geregeld volgens de binnen de energiegemeenschap vastgelegde prijzen en verdeelmethode, terwijl voor de overige verbruikte hoeveelheden het sociale tarief zal gelden.

Ten slotte moet in het geval van een energiegemeenschap die een deelactiviteit ontwikkelt elk toegangspunt uitgerust zijn met een slimme meter die de elektriciteitsstromen meet per kwartier (zowel verbruik als injectie). Sibelga beheert de meetgegevens en berekent de toewijzing van de gedeelde volumes (volgens de modaliteiten die zijn vastgelegd door de betrokken netgebruikers). De installatie van een slimme meter is dus verplicht voor het opstarten van een regeling voor het delen van energie. Sibelga zal op de hoogte worden gebracht van het voornemen om een energiegemeenschap op te richten wanneer de aangifte bij de netbeheerder wordt ingediend²⁷.

7.5 Interacties tussen de energiegemeenschap en BRUGEL

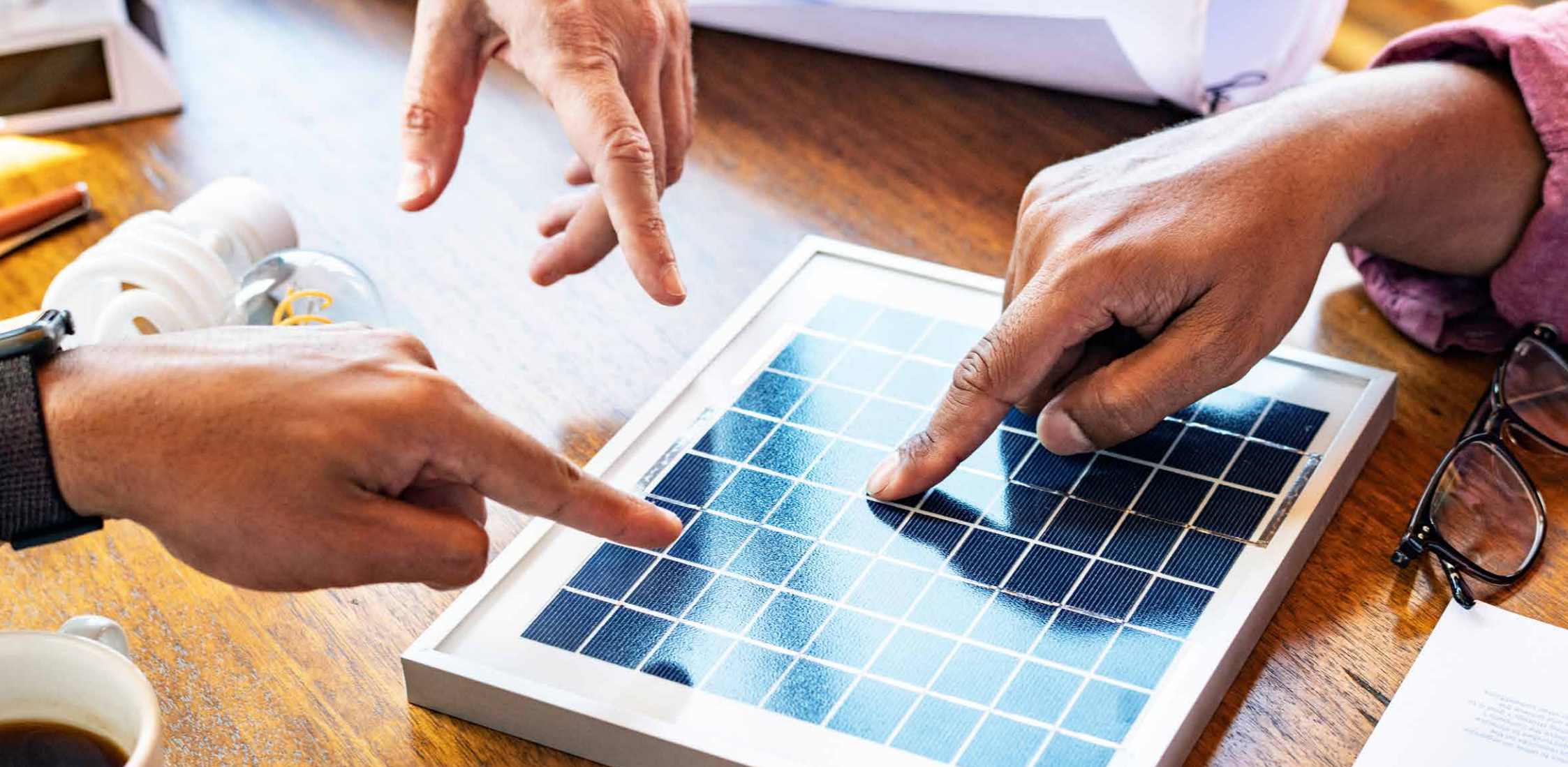
De ordonnantie bepaalt dat de energiegemeenschap het enige aanspreekpunt is voor de distributienetbeheerder. De energiegemeenschap wordt ook het enige aanspreekpunt voor BRUGEL.

24 25^{quater}, alinea 4, van de Elektriciteitsordonnantie.

25 Art. 25^{quattuordecies}, 2°, van de Elektriciteitsordonnantie.

26 Art. 25ter, §1, van de Elektriciteitsordonnantie.

27 https://www.sibelga.be/nl/aansluitingen-meters/duurzame-energie/energiedelen/aanvraag-energiedelen?_country=BE

8. Algemeen voorbehoud

Aangezien energiegemeenschappen nieuwe entiteiten zijn, is het de bedoeling dat deze interpretatiegids wordt gewijzigd, verduidelijkt en aangepast naarmate de behoeften en het kader evolueren. Hij verbindt BRUGEL niet tot een bepaalde interpretatie, die de vrijheid behoudt om bepaalde goedgekeurde interpretaties aan te passen of te wijzigen, afhankelijk van de behoeften van het kader.

9. Inwerkingtreding

Deze interpretatiegids treedt in werking op de dag van hun bekendmaking, en zal worden toegepast op alle dossiers van aanvragen van de energiegemeenschap die zijn ingediend sinds de inwerkingtreding van de ordonnantie van 17 maart 2022 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Verantwoordelijke uitgevers:

K. Welch - E. Mannès - BRUGEL, Kunstlaan 46 - 1000 Brussel.

Ontwerp en realisatie:

www.inextremis.be

Foto's:

stock.adobe.com

Ce guide d'interprétation est également disponible en français.

brugel ● ●

Kunstlaan 46/14
1000 Brussel
info@brugel.brussels

www.brugel.brussels
energysaring.brugel.brussels